

سیمای دادگستری

در نیمه دوم سال گذشته

عدالت مطلق توجه بوجدان است،
صدای وجدان در سکوت و تنهایی
بگوش آدمی می‌رسد و شعور
باطنی را محرک می‌شود و وظیفه
دائمی ما را با سایرین تعیین
می‌کند و طرز رفتار را می‌آموزد.

در کنگره بزرگ ملی سوم بهمن ۱۳۵۱ شاهنشاه معظم با اشاره‌ای بکندی کسار دادگستری و هدایت و ارشاد بسوی تسریع و تحرك با رعایت منطق و عدالت متوجه فرمودند و بر اثر تذکرات پیشوای خردمند انقلاب نوین از طریق توسعه تشکیلات و اصلاح قوانین و گسترش خانه‌های انصاف و شوراهای داوری تلاش فراوان شده است تا بتوان با گذاشتن خشتی روی خشت دیگران کاخ عظمت ایران را بیش از پیش محکم و استوار داشت و دستگاه قضائی کشور را با تلاش و تحرك انقلاب و درك زمان و موقعیت اجتماع هماهنگ و سازگار ساخت و در اجرای این مقصود و دستور سعی بلیغ و مجاهدتی عمیق برای تحقق بخشیدن توقعات علاقه‌مندان بااعتلای ایران نمود.

و در ششماه دوم سال گذشته توقیفی بدست آورد که در آئینه آن آینده و انتظار رهبر خردمند ایران نمایان است و خلاصه فعالیت دادگستری از لحاظ خوانندگان گرامی میگذرد:

- ۱- تلاش همه‌جانبه برای تسریع در رسیدگی بدعاوی - کوتاه کردن نوبت‌ها و اوقات پرونده، تعیین تکلیف سریع مراجعان
- ۲- توسعه سازمان - بکارگرفتن شیوه‌ها و روش‌های نو و استفاده از ماشین، اقدامات قاطع و مؤثر در زمینه رفع کمبود نیروی انسانی.
- ۳- اعزام هیئتهای بازرسی به شهرستانها و استانها و تقویت کادر بازرسان قضائی و اداری با استفاده کامل از نتایج بازرسیهای هیئتهای اعزامی بازرسی شاهنشاهی و مطالبه نتیجه و گزارش این بازرسیها.
- ۴- مطالبه آمارهای مقایسه‌ای از نحوه فعالیت و کارآئی قضات و کارمندان ضمن اجرای اصل تشویق برای خدمتگزاران و علاقمندان و تنبیه و تعقیب برای افراد بی‌علاقه بوظایف خود.

۵- اصلاح قوانین کیفری.

لایحه قانون آئین دادرسی کیفری.

الف- نظر به اینکه اکثر مراجعین بدادگستری را افرادی تشکیل میدهند که با امور جزائی سروکار دارند و طبعاً اصلاح قوانین کیفری در رفع مشکلات و جلب رضایت آنان و تعیین تکلیف سریع آنها تأثیر فراوان دارد اقدامات قاطع و مؤثری در این زمینه انجام گرفته است.

در میان قوانین موجود قانون آئین دادرسی کیفری واجد اهمیت خاصی است.

چه رعایت تشریفات غیر ضروری این قانون مانع حرکت چرخهای جزائی و ایجاد سرعت میشود. بهمین جهت بررسی آن بطور تجدید نظر کلی و اساسی بادقت و جدیت دنبال شد.

وعده‌ای از قضات با تجربه در این رشته با همکاری چند نفر از وکلای دادگستری و استادان دانشگاه انجام این امر را بهمه گرفتند - ضمن تشکیل جلسات متعدد لایحه جامعی در ۶۰۰ ماده تنظیم شد و از آخرین و پیشرفته‌ترین نظرات جزائی در تنظیم این لایحه استفاده گردید.

۳۰ مورد مهم و موثر از اصلاحات بصورت لایحه جداگانه در ۲۳ ماده و ۸ تبصره تهیه شد که پس از تصویب قوه مقننه بمورد اجرا گذارده شود: واگذاری اختیارات بازپرس در امور جنحه به داستان و معاونین او - حذف بعضی از تشریفات زائد دادگاههای جنحه که موجب تجدید جلسات دادگاهها میگردد. اعطای اختیار تعلیق و تعقیب بعضی از متهمین که برای اولین بار مرتکب جرم غیر مهمی شده‌اند - محدودیت بازداشت متهم - بازداشت مجرمین حرفه‌ای - قطعی بودن برخی از محدودیتها - ...

- محدود کردن اختیار دادستان در مورد پژوهشخواهی بیمورد و دادن اختیار بدادگاهها برای تعیین تکلیف پرونده.

- از بین بردن مرحله رسیدگی با حکام غیابی - تأسیس شعبه تشخیص در دیوانعالی کشور - وبالاخره تودیع مبلغ پنجهزار ریال برای درخواست اعاده دادرسی و ضبط آن بسود دولت در صورت بیمورد تشخیص دادن درخواست اعاده از رئوس مهم این لایحه میباشد.

ب - لایحه قانون دیوان کیفر - بلحاظ وجود قوانین متفرق در مورد جرائم مربوط بکارمندان دولت که گاه با یکدیگر معارض و در برخی از موارد منافی با اصل تحرك و تصمیم و اختیار در دستگاههای اجرائی و اداری دولت بود، کمیسیون خاصی مرکب از افراد بصیر و وارد بامور دیوان کیفر تشکیل و طرح قوانین مزبور بصورت يك لایحه تهیه گردیده است.

ج - لایحه قانون تصرف عدوانی - این لایحه تقدیم مجلس شورای ملی

شده و جوابگوی مشکلات فعلی و مناسب با تحولات اجتماعی و اقتصادی مملکت می باشد.

- د - لایحه چک بلامحل - این لایحه اکنون مورد بررسی نهائی است.
 ه - لایحه مالک و مستأجر - این لایحه در قوه مقننه تحت بررسی میباشد.
 و - لایحه حمایت خانواده - در سال گذشته بررسی لایحه مذکور پایان یافت
 و لایحه جدیدی با رعایت کلیه جوانب و ملاحظات اجتماعی و خانوادگی تهیه گردید.
 ۶- توسعه سازمان قضائی:

الف- انجام مراسم تحلیف ۵۲ کارآموز قضائی در اسفند ماه و ورود آنها به کادر قضائی و اعزام آنها جهت تصدی پستهای خالی قضائی.

ب - تأسیس ۶ دادگاه جدید استان در تهران - ساری - رضائیه - اهواز -

کتابخانه فیضیه

مشهد.

ج- تأسیس ۱۱ شعبه جدید در شهرستان در تهران - ساری - گرگان - خوی

کرمانشاه - آبادان - دزفول - شیراز - یزد - مشهد - سنندج.

د- تأسیس ۲ دادگاه بخش جدید. لاهیجان - تبریز.

ه - تأسیس ۵ شعبه جدید بازپرسی در شهرستانها - و بالاخره ۱۹ دادگاه

بخش مستقل در سراسر کشور.

و - افتتاح ۶۵۸ خانه انصاف جدید. و ۲۶ حوزه جدید شوراهای داورى

۷- آمار فعالیتها و کارآئی واحدهای قضایی

الف - دیوان کشور -

در ششماه دوم سال گذشته شعب دیوانعالی کشور به ۷۸۹ پرونده کیفری

۳۷۹۲ پرونده حقوقی رسیدگی شده و نسبت بمدت مشابه سال قبل ۲۷۷۲

افزایش دارد.

ب- سایر مراجع قضائی - تعداد پروندههای وارده بمراجع قضائی در سطح

کشور به تعداد ۱۵۳ / ۹ از ششماهه مشابه سال گذشته بیشتر بود، ولی آمار پرونده مختومه در این مدت ۴۰ / ۶۸۹ نسبت ب مدت مشابه سال قبل فزونی داشته است. در بین مراجع قضائی کشور - تهران بالاترین سهم این افزایش را بسا مختومه نمودن ۴۵۵۹۹ پرونده بیش از مدت مشابه سال گذشته بدست آورده است.

در خاتمه آنچه که در این گزارش درج گردیده تنهاریوس اهم اقداماتی است که انجام گرفته و اهم نتایج این اقدامات بتدریج آشکار خواهد شد.

وزارت دادگستری امیدوار است با اصلاحات عمیق و بنیانی موفق شود نه تنها هم آهنگ با اصلاحات پرفروغ شاه و ملت پیش رود بلکه سهم مؤثری در پیشرفت اقتصادی مملکت از جهت ایجاد اعتماد کامل و امنیت قضایی نمونه باعرضه دادرسی سریع و عادلانه در تعیین تکلیف مراجعین بنحو رضایت بخشی ایفا نماید.

مقاله قضائیه

زنگ خطر

عفت عمومی

از دست رفتن عفاف زنان بقدری تأثیرات بد دارد و باندازه‌ای نواقص و معایب تولید میکند و طوری زوج مردم را فاسد مینماید که اگر کشوری دچار آن گردد و این اصل مهم از بین برود بدبختی‌های زیادی از آن ناشی میگردد بخصوص در حکومت دموکراسی از دست رفتن عفت بزرگترین بدبختی‌ها و مفساد را باعث میشود تا جائیکه اساس حکومت را دچار خطر میکنند. باین جهت قانونگذاران خوب عفت را توصیه و از زنان توقع و قار در اخلاق را دارند.

منتسکیو